

DOI: 10.7596/taksad.v1i2.39

Sosyolojinin Peşinde Geçen Bir Ömür: Prof. Dr. Sami ŞENER ile Söyleşi

Mine DOĞAN-Şule ÇAKIROĞLU: Karabuk University, Turkey.

Özet

Sosyoloji Bölümünün temel problemlerine çözüm önerileri üretmeye çalışan 3. Ulusal Sosyoloji Çalıştayı bu sene Karabük Üniversitesi Sosyoloji Bölümü tarafından düzenlendi. Çalıştayı oturma başkanlarından Sakarya Üniversitesi Bölüm Başkanı Prof. Dr Sami Şener'e, Türkiye'deki sosyoloji çalışmalarına bakışı ile sosyolojinin temel problemlerini teşhis etme ve çözüm yolları üretme konusundaki düşüncelerinin neler olduğu konusunda sorular sorduk. Sosyoloji eğitiminin kalitesini yükseltebilmek için neler yapılabileceği üzerinde konuşan ŞENER hoca: "Türk üniversitelerinde eğitim alan sosyoloji öğrencilerinin, hem pratik bir çalışma ve iş üretme yeteneğine nasıl sahip olacakları ve hem de hükümetin karşı karşıya geldiği sosyal problemlerin çözümünde neden sosyologlardan daha fazla yararlanılmadığının gün yüzüne çıkarılması için bu çalıştayların yapılması gerekmektedir" dedi. Bu konuda önemli adımlardan birini atan Prof Dr. Sami ŞENER hocamız Türkiye'deki sosyologları birleştirici bir faaliyet içerisine girerek SOSYODER'i (Sosyologlar Derneğini) kurmuştur. Dernek yakın bir tarihte kurulmasına rağmen ŞENER hocanın ve çok sayıda değerli akademisyenin destekleri ile Türkiye'de sesini duyurmayı başarmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyolojinin Problemleri, Türkiye'de sosyoloji, Karabük üniversitesi sosyoloji bölümü, sosyoloji çalıştayı, Sami Şener.

Abstract

The 3rd National Sociology Workshop, which tries to find answers to major problems of the Sociology Department, has been held this year by the department of sociology at Karabuk University. Some questions have been addressed to Prof. Dr. Sami Şener, the head of the department of Sociology at Sakarya University, concerning his point of view on sociology, together with identifying the basic problems in the field of sociology and then determining the ways of solutions. Having proposed the way to increase the efficiency of the quality of sociology education, Prof. Dr. Sami Sener has said: "The sociology students that study at Turkish universities should determine a way of how to get practical work skills as well as

production skills and they also need to do this kind of a workshop and bring to light the view that the government will not let sociologist work when faced with tough social problems.” Prof. Dr. Sami Şener has taken an important step and established SOSYODER (Organization of Sociologists) in order to unite sociologists in Turkey. Even though the organization was established a short time ago through the ongoing support and strenuous effort of Prof. Dr. Sami Şener and other honourable academicians, it has managed to make itself heard around Turkey in a short period of time.

Key Words: SOSYODER, Workshop Problems of sociology, Sociology in Turkey, Sami Şener, Karabük University Department of Sociology, Sami Şener.

Résumé

Le troisième groupe du travail national en sociologie – qui tente de trouver des réponses aux problèmes majeurs du département de Sociologie – cette année a été mené par le département de sociologie de l’université de Karabük. Nous avons posé des questions à notre professeur, Prof. Dr. Sami Şener, directeur du département et également l’un des modérateurs du groupe de travail, afin de mettre en évidence son point de vue concernant la sociologie, d’identifier les différents problèmes actuels en sociologie, ainsi que dégager des pistes de solutions. Sami Şener a abordé les moyens permettant d’accroître l’efficacité de l’enseignement de la sociologie, en disant : « Les étudiants en sociologie des universités turques devraient trouver un moyen d’acquérir des compétences pratiques de même que des compétences techniques. Ils ont également besoin de mettre en œuvre ce genre de groupe de travail et de comprendre que le gouvernement ne laissera pas les sociologues travailler lorsqu’ils doivent faire face à des problèmes sociaux tels que ceux-ci. » Sami Şener a fait un pas important en créant le SOSYODER (organisation des sociologues) dans le but d’unir les sociologues de Turquie. Même si cette organisation a été mise en place il y a peu de temps, le soutien constant et les efforts du professeur Sami Şener ainsi que d’autres universitaires célèbres ont permis de la faire connaître dans toute la Turquie dans une courte période de temps.

Les mots-clés: Les problèmes de la sociologie, la sociologie en Turquie, le département de la sociologie de l’université de Karabük, la séminaire de la sociologie, Sami Şener.

Mine DOĞAN: Hocam öncelikle sizi tanımak isteriz? Bir giriş niteliğinde kendinizi tanıtır mısınız?

Prof. Dr. Sami ŞENER: İsmim Sami Şener, Erzincan doğumluyum. İlkokul 4. sınıfta ailece İstanbul’a geldik. Hayatımın büyük bölümünü İstanbul’da geçirdim. İstanbul Üniversitesi Sosyoloji Bölümünü bitirdim. Bu arada, İstanbul İktisadi Ticari İlimler Akademisinde dört yıl İşletme okudum. 1978 yılında Sakarya DMM Akademisine asistan olarak girdim. 1993 yılına kadar Sakarya Mühendislik Fakültesi İşletme Mühendisliği ve Endüstri ve Makine

Mühendisliği bölümlerinde sosyoloji, Endüstri Sosyolojisi ve İnsan İlişkileri dersleri, 1992’de Sakarya Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesine bağlı İktisat ve İşletme bölümlerinde Sosyoloji dersleri, 1993’den sonra da Sakarya Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesine bağlı Sosyoloji bölümünü kurdum. Bu bölümde 1998 yılına kadar bölüm başkanlığı ve öğretim üyeliği yaptım. 28 Şubat döneminde Üniversiteden ayrılmak zorunda kaldım. 2008 yılında tekrar aynı bölümde göreve başladım ve 2008 yılından beri Sosyoloji bölüm başkanlığını yürütmekteyim. Çeşitli özel sektör ve kamu kurumlarında proje, araştırma ve eğitim çalışmalarını yürüttüm. Halen aynı bölümde çalışıyorum.

Şule ÇAKIROĞLU: Sosyolojiye olan ilginiz ne zaman başladı?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Sosyolojiye olan ilgim, Ticaret Lisesi’nde başladı. Konular çok ilgimi çekiyordu. Özellikle insan ve toplumun birlikte ele alınması ve bu konular üzerine analizler yapılması, bu konuya beni yöneltti ve Üniversite eğitimimi ve meslek alanımı bu dalda yürütmeye karar verdim. O dönemlerde Meslek Lisesi mezunları belli yüksekokullara gidebiliyordu. Bunun için fark derslerini verip, Üniversite sınavlarına girip, Sosyolojide okumayı düşündüm. Fakat Matematik dersinden geçemediğim için, meslek lisesine ayrılmış sınavı kazanarak İstanbul İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’ne girdim. İlk yaz, matematik sınavını verip, Üniversite sınavına girip, ilk tercihim olan Sosyoloji bölümüne girdim. Bölüm dersleri yanında Felsefe, Psikoloji, Pedagoji ve Tarih sertifikaları aldım. Derslerde hiç zorlanmadım, çünkü sevdiğim bir alanda okuyordum.

Mine DOĞAN: Akademik kariyer yapmaya nasıl karar verdiniz?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Üniversite son sınıfında asistan olup, ilmi çalışmalar yapmayı ve sosyoloji alanında kültürümüze ve toplumsal yapımıza aykırı bazı yaklaşımları değiştirmeyi düşünüyordum. Sosyal bilimle meşgul olup da, onu uygulama isteğine sahip olmamak; mümkün değil gibi. Çünkü belli bir seviyeden sonra, sizin de söyleyecek sözünüz oluyor ve onları, en uygun mevki ve kurum olan Üniversiteden söylemek gerekiyor.

Bir de ülkenizin içinde bulunduğu olumsuz şartlar, kurumların fonksiyonsuzluğu ve toplumun cehaleti; akademik bir çalışmanın varlığına gerek duyuruyor. Çünkü ilmi çalışma ve buluşların olmadığı yerde, yanlışlıklar, kargaşa ve düzensizlikler görülmeye başlanıyor. Hepsinin de ötesinde, siyasetin grup merkezli ve baskı kaynaklı olması; olayların bir bilgi ve sistem merkezli çözülmesini gerektiriyor. Bunun yolu da, akademik çalışmalardan geçmektedir.

Allah, Aile ve Ahlak gibi konular, bana ve toplumsal anlayışıma yabancı kanaatler sunuyordu. O zaman, bir yazar ve öğretmen olan Ertuğrul Düzdağ’a bu konuda fikir danıştığımda; bana doktora yapmam gerektiğini söyledi. Ben de sınavlara girip, Sosyoloji bölümünde doktora öğrencisi oldu. O dönemlerde, sosyal bilimler alanında Yüksek Lisans eğitim yoktu. Fakat doktora ders süresi ve tez, an az 4-5 yıl sürüyordu. Doktora dönemi dersleri de zevkli ve kolay geçti. Doktora eğitimim dönemi, çok fazla birikime sahip olduğumu söyleyemem. Doktoramı yaparken, Sakarya Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi’nde açılan İşletme Mühendisliği

bölümüne asistan olarak müracaat ettim ve bu bölümde asistan oldum. Asistanlığımın ikinci yılında, 1980’de doktoramı vererek doktor unvanını aldım.

Şule ÇAKIROĞLU: Kalemî keşif maceranızdan bahsedebilir misiniz? Yazma eylemi sizin için ne ifade ediyor?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Yazı, bana göre; insandaki gizli kabiliyetleri ortaya çıkaran mucizevi bir olay. Bir manada, insandaki engin bilgi birikimini ve muhayyile gücünü gün yüzüne çıkaran, derin bir çaba... Bu yüzden, öğrencilerime ve genç arkadaşlara yazmalarını söylüyorum. Bir fikri ortaya koyup, onu süsleyip, mantıklı tahliller ile destekleyip ortaya çıkarmak; bir bakıma farklı bir sanat eseri hazırlamak gibi bir şey...

Mine DOĞAN: İlk yayınlanan yazınızı ve duygularınızı hatırlıyorsunuzdur muhakkak?

Prof. Dr. Sami ŞENER: İlk yayınlanan ciddi yazım, “*Tarih ve Biz*” isimli bir araştırma yazısıdır. Daha önceleri, birkaç şiir denememi ve küçük yazılarımı, bazı gazetelerde yayınlamış ve bundan da büyük bir mutluluk duymuştum. Bu yazı, o zamanların popüler bir dergisi olan Tohum dergisinde çıkmıştı. Daha önceleri de yazı denemelerim olmuştu ama onları yayınlama cesaretini bulamamıştım. Kendimi yeterli görmüyor ve daha çok bilgi birikimine ve yazma gücüne erişmem gerektiğini düşünüyordum. Benden çok, çevremdeki dostlarım ve büyüklerim yazıyı beğendiklerini ve derinliği olan bir yazı olduğunu söylemişlerdi. Aslında bu duygu, benim neslimin genel tavrıydı. Aklımıza gelen her şeyi çalاکalem yazamazdık. Ayrıca, yazdığım bazı denemeleri de, yazarlığı olan büyüklerimize gösterir ve onların bizleri değerlendirmesini isterdik. Bu tavrın, ne kadar doğru olduğunu daha sonraları anladım.

Şule ÇAKIROĞLU: Bize çocukluğunuzdan ve ilkokul günlerinizden aydınlatıcı kesitler sunar mısınız? Özellikle neler okuduğunuzu merak ediyoruz?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Ortaokula kadar, okuduğumuz ciddi kitaplar yoktu. Okul dergileri ve kitaplar, bilgi kaynağımızı teşkil ediyordu. Bir de, resimli fotoromanlardan Pekos Bill, Tenten, Davy Croket vb. Orta okuldan itibaren, Ömer Seyfettin’in kitapları, Beydaba’dan hikayeler, Jules Verne’nin romanları, Batı klasiklerinden kitaplar, Heidi, Tom Amca’nın Kulübesi, Pamuk Prenses, Tom Sawyer’in maceraları gibi. İlk anda aklıma gelenler. Daha sonraları, İslam klasikleri Yunus Emre, Mevlana, Hacı Bektaş, Mehmet Akif, Sezai Karakoç, Yahya Kemal, Ahmet Hamdi Tanpınar, Peyami Safa, Necip Fazıl, Nurettin Topçu, Samiha Ayverdi gibi yazarlar geliyor. Özellikle yakın tarih, edebiyat ve sosyal nitelikli kitaplar, en fazla ilgimi çekenlerdi.

Mine DOĞAN: Bir yazar olarak ulaşmak istediğiniz en son nokta nedir?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Hangi seviyede yazar olduğumu bilmiyorum. Ama yazar olarak en fazla istediğim şey, insanın ve insanlığın dertlerine açıklamalar ve yorumlar getirebilmek;

kısmen de çözüm alternatifleri sunabilmek. Başkalarının duyamadıkları sezgilere sahip olabilmek veya duyup da ifade edemeyenlerin tercümanı olabilmek. Bundan büyük bir mutluluk olabileceğini düşünemiyorum. Bir insanın müşkülünü çözmek, ona çıkış yolu bulabilmek veya onun bunalımlarını bir nebze de olsa dindirebilme, çok büyük ve anlamlı bir görev. Yazarlığın da rolü ve sorumluluğu bu olmalı diye düşünüyorum.

Şule ÇAKIROĞLU: Peki şuan elinizde bitirmek üzere olduğunuz ya da planladığınız bir kitap var mı?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Elimde, bitirmek üzere olduğum “*Toplumsal Değişme*” isimli bir kitap çalışması var. Yoğun eğitim ve idari çalışmalardan henüz zaman bulup da bitiremedim. Biraz da, yeni kaynakları okumam bu çalışmayı geciktirdi. İkinci olarak, yaklaşık on yıl önce çıkmış ve piyasada kalmamış olan *İşte Amerika* isimli kitabım. Kitabı, Amerika’da kaldığım birkaç aydan sonra, gözlemediğim ve elde ettiğim bazı bilgi ve kaynaklar ile yeniden hazırlamak istiyorum. Üçüncü olarak, bir yayıncı dostumun MTTB (Milli Türk Talebe Birliği) isimli bir kitap olabilir. Son olarak da, İşletmelerde İnsan Faktörü çerçevesinde bir kitap hazırlamayı düşünüyorum. Bu konuda, yazdığım birçok yazı ve araştırmam var. Tabii, bunlar; ömrümüz olduğu müddetçe yapmayı düşündüğüm kitap hazırlıkları.

Mine DOĞAN: Akademisyen kimliği, kitap yazımları, bilimsel ve sosyal çalışmalar derken bu kadar yoğun tempo içerisinde çalışırken yapmak isteyip te yapamadığınız en çok ne oldu?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Eğer toplumsal konulara duyarlı olan bir kimse iseniz ve toplumla iç içe yaşıyorsanız, akademisyen kimliğiniz, uygulamacı kimliğinizin arkasında kalıyor. Aslında, bu durum; bir hukuk adamının “anın gereği” dediği bir kavramın sizi getirdiği nokta oluyor. Yani bazı şartlar, size; çok acil problemleri bir kenara bırakıp da, akademik yönünüzü geliştirme lüksü vermiyor.

Ben, böyle bir ikilem içinde kaldım. Ondan dolayı, kendimi istediğim gibi yetiştiremedim. Fakat yaptığım işlerin de, en az akademik çalışmalar kadar önemli ve gerekli olduğunu düşünüyorum. En azından, pratik sosyal problemleri gidermeye çalışmak, yarının ilim adamlarına daha çok çalışma vakti vermek manasına geldiğini biliyorum. Yani, yoğun tempolar ve görevler, benim daha yüksek seviyede ilmi çalışmalar yapmamı engellemiştir. Bir de, ilmi çalışmalarımın uygulamaya geçirilmesini geciktirmiştir.

Şule ÇAKIROĞLU: Sosyoloji toplumsal sorunlara çözüm yolları bulmayı hedefleyen bir disiplin. Günümüz Türkiye’sini düşündüğümüzde Sosyolojiye en çok ihtiyaç duyulan alan neresidir?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Bana göre, sosyoloji bir toplumsal analiz, yapılanma, sosyal problemleri tespit etme ve olumlu bir değişimi sağlama görevlerini üstlenen bir ilim dalı olarak, en fazla değerler alanını aydınlatmak ve kültürel sistemin net bir biçimde görülmesini sağlamak zorundadır. Çünkü bütün bu özellikler, bir toplumun yaşama çerçevesinin sınırlarını

ortaya koymakta ve kendi medeniyet misyonunu belirlemektedir. Eğer bu çerçeve anlayış ve bilgi sistemi ortaya konmaz ise, toplumsal sistemleri veya medeniyet perspektifini oluşturmak zorlaşacak ve toplum, ya problemlerle karşı karşıya gelecek veya sürekli çelişkiler içinde kalacaktır. Aslında felsefenin alanı gibi görülen bu konu; insan ve toplumların kimlik kazanma ve yaşayış sistemlerini belirleyecek, uygulamalı bir çalışma olarak görülmek durumundadır. Aksi halde, sosyoloji; sadece bu teorik konularla meşgul olan sözel bir ilim olarak kalabilir.

Mine DOĞAN: Gerek televizyon programlarına baktığımızda gerekse köşe yazarlarının yazılarını okuduğumuzda, sosyolojiye bir atf yapılacağı zaman siyaset bilimciler ve uluslararası ilişkiler uzmanları gibi kişilerin sosyologlara göre daha ön planda olduğunu görmekteyiz. Bu durumun oluşmasında ana etkenler nelerdir?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Aslında, her bilim dalının sosyolojik nosyonu olmalı ve sosyolojiden bağımsız bir toplumsal veya kurumsal değerlendirme yapmaları gerekir. Fakat sosyoloji konusunda, sosyologlardan daha fazla konuşma ve yazma geleneği, aslında; sosyolojiyi önemsememek manasına da gelmekte ve sosyoloji birikimine sahip olmadan da, sosyolojik analizler yapılabileceği gibi bir yanlış tutumu ortaya koymaktadır.

Bunun, sosyologların günlük toplumsal konulara fazla eğilmemelerinin getirdiği bir eksiklikten de kaynaklandığını söylemek mümkündür. Sosyoloji bilimi ile aktüel problemlerin beraberce ele alınması konusunda, bazı sosyologların ilgisizliği de, sosyolojiye sıradan yaklaşımı veya aşırı cesareti, bu tür kişilere vermiş olabilir.

Şule ÇAKIROĞLU: Sizce Türkiye, sosyologlardan resmi ve özel kurumlar olarak ne oranda yararlanıyor? Önümüzdeki beş yıllık süreyi düşündüğümüzde değişen dünya düzeni içinde sosyologlardan hangi oranda yararlanılabilir?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Avrupa ve özellikle Amerika'da son 20-25 yıldır sosyologlardan ciddi şekilde faydalanılıyor. Fakat son 10-15 yıldır sosyologlar, daha çok siyasi, kurumsal ve ekonomik alanlarda sistemlere yeni alternatif teklifler getiriyorlar. Bu da, çok anormal değil. Yani, önceleri makro alanda görev ve sorumluluk üstlenen sosyologlar, şimdilerde mikro alanda görev yapıyorlar.

Ben, sosyologların mikro alandaki rollerini küçümsememekle beraber, makro alanda da rollerini yerine getirmeleri gerektiğini düşünüyorum. Yani, bir toplum için; siyasilerin belirlediği rollere kılıf bulmak yerine; siyasilerin önüne çeşitli alternatifler koymalarının gerekli olduğunu düşünüyorum. Ama bu arada; siyasi ve sosyal ihtiyaçların gerektirdiği mikro anlamda kurumsal ve grup merkezli çalışmaları da yürütmelerinin şart olduğunu düşünüyorum. Özellikle Türkiye açısından, sosyologların mikro çalışma alanlarına girmelerinin önemi çok büyük ve gereklidir.

Maalesef, Türkiye’de siyaset ve kamu yönetimi; sosyologların birikiminden, onların sahip olduğu yeteneklerden gereği gibi faydalanamamıştır. Umuyorum ki, bundan sonraki dönemlerde, birçok hassas alanın çözümü, sosyologların görev almasıyla gerçekleşebilir.

Mine DOĞAN: Türkiye’de Sosyolojiyi bir meslek olarak yeniden inşa edecek olsaydınız, ne tür eksikliklere çözüm yolları bulmayı hedeflerdiniz?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Sosyolojiyi yeniden inşa etmek, aslında fikirlerin, sosyal yapıların ve kurumsal sistemlerin bir gereğidir. Yani, “*her dem, yeniden doğmak*” gibi bir şey. Çünkü sosyoloji, toplumun fotoğrafını çekmek zorundadır. Ama bu fotoğraf; bir kalkış noktası olmalı. Bizi, yeni fikir ve çözüm yolları ortaya koymaktan uzak tutmamalı. İşte, sosyoloğun topluma karşı sorumluluğu, bu noktadan sonra başlamalı. Batı felsefesinde olduğu gibi, insan ve toplumu çaresizlik içinde bırakmayıp, onları bilgi, kültür, ahlak çerçevesinde oluşturabildiği yaşama felsefeleri ve kurumsal yapılar sunabilmelidir. Böyle bir görev şu örnek ile açıklanabilir. Bir hastalığı tespit eden doktorun, hastalığın tedavisi ile hastayı baş başa bırakması. Sosyoloji, toplumsal yapıların gelişme çizgileri üzerinde, toplumun kültür ve tarihi perspektifinden aldığı materyaller ile yeni bir yapılanma çalışması içine girmek zorundadır bana göre.

Şule ÇAKIROĞLU: Çeşitli Üniversitelerden mezun birçok sosyologun, mesleğinin temelinde yer alan saha araştırma tekniklerini pratik çalışmalarla desteklemeden mezun olduğunu görmekteyiz. Siz Sakarya Üniversitesi Bölüm Başkanı olarak bu durum karşısında ne tür önlemler alıyorsunuz?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Bu durum, yıllardan beri karşı karşıya kaldığımız bir konu. Sosyoloji, Türkiye’ye Batı, şablonu ve gerekçeleri ile birlikte giren bir bilim dalıdır. Dolayısıyla, toplumda ciddi bir kabule mazhar olmadığı gibi, kamu ve özel sektörde “*iş üreten, problem çözen*” bir ilim dalı olarak kabul görmedi. Büyük ölçüde siyasi ve ideolojik bir misyonun gölgesinde kaldı. Veya Felsefi bilginin biraz daha toplumsal ve kurumsal alan çalışması olarak yürütüldü. Toplumumuza ideolojik akımların ve Batı’da üretilmiş sosyal teorilerin birer uygulama veya gerçekleşme alanı olarak bırakıldı. Kendi toplumsal değer ve birikimlerimiz ve sosyal gerçeklerimizden çok; batılı bilgi ve teorilerin çerçevesinden açıklamalar getirilerek yeni yaklaşımlar geliştirildi. Bu durum, çok önemli bir başka problemi de gündeme getirmekteydi. Toplumumuzun, kurumlarımızın ve gelecek beklentilerimizin özgün açıklamasını gereğince yapamamak ve toplumsal yapıyı inşa edecek yeni teklif ve politikalar geliştiremedik.

Bütün bunlar karşısında biz, öncelikle öğrencilerimize sosyolojiyi yeniden tanıtmak ve kendilerinin nasıl önemli bir alanın uzmanları olacağını anlatmaya çalıştık. Bu yakın ilgi ve kaynaşma ile öğrencilerimizin sosyolojiyi sevmelerini sağladık. Sosyolojiye istemeden giren öğrencilerimiz bile, bir iki yıl içinde sosyolojiyi sevdiler ve sosyolojinin bu toplumun geleceği için önemli olduğuna inandılar.

Arkasından onların iyi yetişmesi için, öğrenci kongreleri tertipledik ve kendi öğrencilerimizin olayları değerlendirmesini izledik, bundan da büyük mutluluklar duyduk. Daha sonra, öğrencilerimizi kurumsal yapılar ve iş mantığına yaklaştırmak için kurumlarda staj programı başlattık, onları iş dünyası ve kurumsal sistemler ile tanıştırdık.

Ben, daha 1993'te Sakarya Sosyoloji bölümünü kurarken, bu gerçeği fark ederek, ilköğretim üyelerimize ve öğrencilerimize bir modeli deklare etmişim. İstanbul'un teorik geleneği ile Ankara'nın uygulamalı geleneğini birleştiren yeni bir eğitim ve çalışma modeli. Halen de bu yaklaşımı devam ettiriyor ve öğrencilerimizin, sosyolojiye sadece bir toplumsal bilim olarak bakmayıp, aynı zamanda bir toplumsal inşa pratiği ve kurumsal gelişim ve değişmelerin yol haritası hazırlayıcı gibi bakmalarını sağlamaya çalışıyoruz. Sakarya sosyoloji bölümünde, öğrencilerimiz, birçok bölümden daha çok, uygulamalı araştırma yaparak, bu ilmin toplumsal biçimlenme ve organizasyon alanındaki özelliklerini de kavramaya çalışıyorlar.

Mine DOĞAN: Aslında akademisyen ve araştırmacı kimliğiniz dışında son zamanlarda önemli bir çalışmaya da imza atmış bulunuyorsunuz. Türkiye'de bir ilk olan, Sosyologları birleştirici bir organizasyon içerisine girdiniz. Bize başkanlığınızı yapmış olduğunuz Sosyologlar Derneği'nden biraz bahsedebilir misiniz? Böyle bir derneği açma fikri sizde nasıl uyandı?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Sosyologlar Derneği, bir anlamda sosyolojinin Türkiye'de daha farklı ve kapsamlı bir şekilde algılanmasını sağlayacak, sosyal bir hareketin adıdır. Sosyolojinin değişen ve gelişen toplumsal yapı ve sistemlerdeki rolünü yeniden tarif etme ve bilimsel sorumluluk alma gibi temel konuları gündeme taşımaya çalışmaktadır. Buna paralel olarak da, sosyal görev alanlarının Türkiye'de boş ve kendi kendine gelişen, çalışma hayatına, yeni bir istihdam perspektifi getirmek istemektedir. Bu iki konu da, birbirinden ayırt edilmeyecek kadar önemlidir. Bilim geliştiği gibi, Toplumsal sistemlerin de yeni gelişen bilgi ve mesleki rollere göre biçim alması gerekmektedir. Sosyologlar Derneğimiz, Üniversitelerin yetiştirdiği fakat yanlış ve önemsiz alanlarda görev yapan on binlerce sosyoloğun, kendi rol ve görevlerinde çalıştırılması için, kapsamlı bir çalışmanın içindedir.

Şule ÇAKIROĞLU: Sosyologlar Derneği neler hedefliyor. Sosyologlar Derneğini diğer derneklerden farklı kılan nedir?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Sosyologlar Derneği, öncelikle sosyoloji alanında, özgün çalışmaların yapıldığı bir ortamı sağlamak istemektedir. Bu ortam, ilim ve fikir adamları ile uygulayıcıları bir araya getirmekle gerçekleşebilecektir. Sosyoloji Derneği, bu alanda; toplumda önemli bir otorite olabilmeyi ve böylece, kültür ve medeniyet çerçevesinde bir sosyal sorumluluğu yürütmeyi düşünmektedir.

Ülkemizin sosyal görev ve sorumluluklarını, bilimsel bir çerçeve içinde yürütülmesi gereği, bu tezi savunan bir grubun varlığını gerekli kılmaktadır. Bu durum, sosyolojiyi önemli ve gerekli bir meslek olarak, toplumsal ve kurumsal sistemde etkin hale getirmeyi

sonuçlandıracaktır. Bu durum da, ister istemez; başta sosyologlar olmak üzere, sosyal bilimlerin tüm sosyal görev ve sorumlulukları inşa edecek bir çalışmayı gerçekleştirmeye zorlamaktadır. Sosyolojin büyük ölçekli bir sistem olarak, toplumsal geleceği belirleyecek sistemlerin çerçevesini çizmesi, makro planda doğru ve gerçekçi bir planın yapılmasına imkân verecektir.

Mine DOĞAN: Türkiye’de sosyologlar birçok problemle yüz yüze. Bunların en başında istihdam, özlük haklarının elinden alınması gibi problemler gelmektedir. Sosyologlar Derneği bu gibi sorunlar karşısında ne tür çalışmalar içine girmeyi planlıyor?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Sosyologlar Derneği, ilk planda sosyologların bir camia olarak biraya gelmelerinin gereğine inanmaktadır. Birbiriyle görüşmeyen, problemlerini tartışmayan bir grubun, hiçbir konuyu halledebilme gücü olmaz. Bu yüzden, sosyologlarımızı bilinçli, ne istediğini bilen ve sadece kendisini değil, ülkesini ve toplumunu da düşünerek kendini sorumlu bir mevkide gören bir toplumsal birlik oluşturmanın gereğine inanıyoruz.

Böyle bir platform oluşturursak, özlük hakları, istihdam gibi birçok konuyu halledebileceğimizi düşünüyorum.

Biz öncelikle, dernek olarak; sosyologları eğitim döneminde elde edemediği veya yeni şartlar ile ortaya çıkan bazı konularda onlara sağlıklı bilgi ve birikimler kazandırmayı hedefliyoruz. İkinci olarak, sosyolojiye yeni roller kazandıracak ve uluslararası platformda bir değer taşımaya sebep olacak yeni buluş ve problem çözme metotları hususunda yeni nitelikler kazandırmanın önemine inanıyoruz.

Bazı kurumlar ile sosyologların, fark edilmeyen bazı meslek ve çalışma alanlarında yeni roller almaları için görüşmeler yapacağız ve sosyologların, sahip oldukları özel kabiliyet ve birikimlerin, iş ve sosyal hayatta, nitelikli bir değer olduğunu uygulama ile göstermek istiyoruz. Tabii, bunun için; bazı bürokrat, iş adamı veya meslek örgütlerinin yönetimindeki kahramanlara ihtiyaç var. Herkes bilir ki, yeniliklerin gündeme getirilmesi ve uygulanması, başlı başına bir kahramanlık işidir.

Şule ÇAKIROĞLU: Hocam son bir soru ile röportajımızı noktalamak istiyoruz. Önümüzdeki beş yıl için Sosyologlar Derneğinin vizyonu nedir?

Prof. Dr. Sami ŞENER: Her kurum, ona verilen değer oranında gelişir ve yeni roller üstlenir. Sosyologlar Derneği, belli bir kesimin haklarını korumanın ötesinde, Türkiye’nin sosyolojiye ihtiyacı olduğu varsayımından hareket ederek kurulmuştur. Öncelikle, yetkili hükümet ve bürokratların, kendi rollerini yerine getirirken, sosyolojinin kendilerine yeni bir rol ve çalışma potansiyeli kazandıracağını fark etmeleri gerekiyor. Bu çerçevede, sosyolojiye yakın bilim dallarının, sosyolojinin temel konularına el atarak, yanlış bir yapılanmaya da sebep olduklarını görmeleri gerektiğini de hatırlatmak istiyorum. Bunun dışında, sosyologların da; kendi değer ve rollerinin farkına vararak, önce Sosyologlar Derneği’ne sahip çıkmaları, arkasından da; mesleki bilgi ve sosyal konularının farkına vararak, kendi mesleklerini yapmak konusunda daha dinamik ve buluş güçlerini geliştirerek, kendilerine yeni ve orijinal çalışma alanları bulmaları gerekmektedir. Şu husus çok önemlidir: *Bir meslek adamı, kendi*

değerine ve iş yapma becerisine yeterince güvenemiyor ve onu savunamıyorsa, başkaları ona hiçbir şekilde değer vermez.

Ben önümüzdeki birkaç yıl içinde, Sosyologlar Derneği'nin bir ihtiyaç ve gereklilikten doğduğuna ve toplumumuzda birçok bakir alanda çok etkili ve faydalı görevler yapabileceğine ve böylece de, derneğimizin toplumsal yapıda önemli bir güç ve potansiyele kavuşabileceğine inanıyorum. Ama bunu; en az bir akademisyen olan benim kadar; çeşitli kurumlarda görev yapabilecek, sosyolog meslektaşlarımın da kabul etmesi ve bu ideali yaşatabilmeleri şartıyla.

Vaktinizi ayırdığınız için teşekkür ederiz.